

Forslag til rundtur i lejren
 Ved ankomsten til Frøslevlejren, kan det være nyttigt at danne sig et overblik over området ved hjælp af kortet.
 En rundtur i lejren starter bedst ved at gå til tårnet, T1, hvor Frøslevlejrens Museum har udstilling. Herefter bør man fortsætte til barak H4 og se den anden del af museets udstilling. Begge disse barakker har den oprindelige brune farve.
 Turen fortsættes langs den indre ring, hvor de øvrige udstillinger kan tages i rækkefølge alt efter interesse.
 Rundturen kan udvides med besøg ved Gendarmmuren og Prebens Sten, som er en mindesten over fangen Preben Andersen, der i 1944 blev skudt af en tysk vagtpost. Man kan også slå et slag rundt om efterskolen.
 På vejen tilbage til parkeringspladsen bør man aflægge Amnesty International (W6) et besøg.

Es kann nützlich sein, sich einen Überblick über das Frøslevlager mit Hilfe der Karte zu schaffen. Ein Rundgang beginnt am besten am Turm T1, in dem sich auch das Museum des Frøslevlagers befindet. Der andere Teil des Museums befindet sich in Baracke H4. Entlang dem inneren Ring können die übrigen Ausstellungen je nach Interesse besucht werden. So kann der Rundgang durch den Besuch von Prebens Stein und der Gendarmenmauer oder eine Tour um die Nachschule herum ergänzt werden.

Barakkernes indretning.

Frøslevlejrens Museum,
www.froeslevlejrensmuseum.dk

Frøslevlejrens Museum er en enhed under Nationalmuseet, der primært informerer om lejrens funktion i 1944-45, hvor Frøslevlejren blev bygget og fungerede som tysk politifangelejr. Men også overgangen til Fårhuslejr efter den 5. maj 1945 bliver belyst.

FN Museet,
www.fnmuseet.dk

Fortæller om dagligdagen for de mere end 100.000 danskere, som har udført international tjeneste overalt på kloden som soldater i Den danske Brigade, Den danske Kommando i Tyskland, som FN-soldater eller i styrker og enheder udsendt af NATO, EU eller OSCE.

Hjemmeværnsmuseet og Brigadesamlingen,
www.hjemmevaernsmuseet.dk og www.danforce.dk

Omhandler det frivillige forsvar i Danmark fra middelalder til nutid. Desuden informeres om Den danske Brigade i Sverige 1943-45 og dens indsættelse i Danmark den 5. maj 1945.

Beredskabsforbundets informationsbarak,
www.beredskabshistorie.dk

Fortæller gennem sin udstilling Det Danske Redningsberedskabs historie især fra 1930'erne over besættelsestiden 1940-45 og til nutiden.

Amnesty International,
www.amnesty-froeslev.dk

En permanent udstilling viser et udsnit af organisationens arbejde for menneskerettigheder verden over.

Frøslev Polde Naturskole og Skov- og Naturstyrelsen Sønderjyllands Naturudstilling,
www.skovognatur.dk/Soenderjylland

Naturskolen drives af sønderjyske kommuner og Skov- og Naturstyrelsen. Naturudstillingen omhandler områdets skovdrift og dyreliv.

Frøslevlejrens Efterskole,
www.fle-skole.dk

Er en moderne institution med 112 elever på 8.-10. klassetrin. Nøgleordene er frihed, ansvar og hensyn til hinanden og fællesskabet med forståelse for områdets natur, kultur og historie. Linier i teater, musik, dans, design, lys/lyd og medie.

Denne folder er udgivet af Den Selvejende Institution Frøslevlejren i samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen og med støtte fra Kulturministeriet.

Skov- og Naturstyrelsen
www.skovognatur.dk

Aabenraa
 Kommune

Velkommen til Frøslevlejren

Welcome to Frøslev Camp

Willkommen zum Frøslevlager

Frøslevlejren – et nationalt mindesmærke

Frøslevlejren blev oprettet i 1944 og husede Det tyske Sikkerhedspolitets fanger i det besatte Danmark. Lejren blev oprettet på dansk initiativ og for at undgå yderligere deportationer af danske statsborgere til kz-lejre i Tyskland, og for at allerede deporterede kunne bringes tilbage til denne lejre.

Trods den tyske besættelse var der formelt ikke krig mellem Danmark og Tyskland. Danmark blev betragtet som et uafhængigt, selvstændigt land. Det var på denne baggrund, at det lykkedes for de danske myndigheder at få etableret Frøslevlejren. Den danske stat betalte for opførelse og driften, men det var chefen for det tyske Sikkerhedspoliti i Danmark, som drev lejren.

Den 13. august 1944 ankom de første 750 fanger til Frøslev fra Horserøddlejren på Sjælland. Sammen med disse fanger ankom også det tyske kommandantskab bestående af personel fra SS og tysk politi.

Endelig ankom også personel fra det danske fængselsvæsen. Det var lykkedes for de danske myndigheder at overtale tyskerne til at lade fængselsvæsenet stå for fangernes forplejning.

Dette arrangement var særegent og udtryk for Danmarks særstatus i det tysk-besatte Europa. Fængselsvæsenet, også kaldet den danske Forvaltning i Frøslevlejren, havde dog ingen beføjelser inde i lejren, men havde til huse lige uden for.

Som i andre tyske lejre fik fangerne et vist selvstyre. Den tyske lejrkommendant udpegede blandt fangerne en "Lagerälteste", dvs. en lejrlæder, og i hver fangebarak blev der udpeget en barakformand. Der blev endvidere udpeget arbejdsledere etc. Disse ledende fanger skulle holde justits blandt deres medfanger i alle forhold.

I de tyske kz-lejre udviklede fangeselvstyret sig til et barskt hierarki, men i Frøslevlejren blev det et skjold mellem fangerne og den tyske lejrlæder. Dette skyldtes, at der ikke i Frøslevlejren var basis for en rå overlevelseskamp fangerne imellem, for der var ikke knaphed på fødevarer.

I det store og hele optrådte den tyske lejrlæder moderat overfor fangerne. Når man dertil lægger, at epidemiske sygdomme, sult og ydmygelser stort set ikke forekom, retfærdiggør det, at tidligere Frøslevfanger har kaldt lejren "verdens mærkeligste kz-lejr".

Imidlertid opfyldte Frøslevlejren ikke helt sit formål: Trods alle aftaler deporterede tyskerne ca. 1.600 Frøslevfanger til kz-lejr i Tyskland, og ca. 230 af dem døde.

I alt var ca. 12.000 danskere indespærret i Frøslevlejren fra august 1944 til maj 1945.

Arkivfoto: Frøslevlejrens Museum.

Frøslevlejren efter befrielsen i maj 1945

Umiddelbart efter den tyske kapitulation den 5. maj 1945 tømtes Frøslevlejren for fanger.

Under navnet Fårhuslejren blev stedet dog omgående fyldt med nye fanger. Under retsopgøret efter besættelsen blev lejren nemlig først anvendt som interneringslejr og siden som statslig straffe-lejr for såkaldte landssvigere – dvs. personer, som var blevet dømt for utilbørligt samarbejde med den tyske besættelsesmagt. Fårhuslejren blev den største strafanstalt for landssvigere i Danmark.

I november 1949 overtog den danske hær lejren til kaserne, nu under navnet Padborglejren. Og fra 1968 til 1975 blev Padborglejren anvendt af Civilforsvaret.

Frøslevlejren Museum blev oprettet i 1969 på initiativ af tidligere Frøslevfanger, og staten påtog sig driften af museet via Nationalmuseet.

I 1984 oprettedes Den Selvejende Institution Frøslevlejren med det formål at restaurere lejrens bygninger og bevare lejren som et historisk mindesmærke fra 2. verdenskrig. De restaurerede bygninger blev udlejet til en række institutioner og organisationer.

I 2001 blev der på Folketingets foranledning etableret en national mindepark i Frøslevlejren. I den forbindelse blev det egentlige fangeområde strammet op. Der blev fældet en del træer, nedrevne barakker blev markeret med lærkehække, belysningen blev gjort mere autentisk, der blev indført ensartet skiltning og der blev nedlagt en række parkeringspladser inde i selve lejren. I dag har Frøslevlejren officiel status som nationalt mindesmærke.

Med mindeparken og de forskellige udstillinger på den ene side og med Frøslevlejrens Efterskole på den anden mødes historie og nutid i en unik blanding.

Frøslev Camp – A National Memorial

Frøslev Camp was constructed in 1944 and housed prisoners of the German Security Police in occupied Denmark. The camp was opened in order to avoid deportations of Danes to concentration camps in Germany and to allow for the return of those already deported. There was no formal war between Denmark and Germany and Denmark was formally regarded as an independent and autonomous state. It was this that was the basis on which the Danish authorities managed to get Frøslev Camp established. The Danish State paid for the construction and the running of the camp, but it was the head of the German Security Police in Denmark who actually ran the camp.

On the 13th August 1944 the first 750 prisoners arrived at Frøslev from Horserød Camp on Zealand and with them came the German administration made up of SS and German Police.

As in other German camps the prisoners had a certain amount of self-government. The German Camp Commandant appointed a "Lagerälteste", a camp leader and in each barrack a prisoner was appointed barrack foreman. Other leaders such as work leaders were also appointed. These leaders were expected to maintain discipline among all the prisoners. In the main the German camp administration behaved with moderation towards the prisoners.

Nevertheless, despite all the agreements, the Germans deported around 1600 prisoners from Frøslev to concentration camps in Germany where around 230 of them died. In all around 12,000 Danes were incarcerated in Frøslev between August 1944 and May 1945.

Shortly after the German capitulation on the 5th May 1945, the camp was emptied for prisoners. Under the name, Fårhus Camp, the camp was filled with new prisoners during the judicial purge against so-called traitors after the war. In November 1949 the Danish Army took over the camp under the name Padborg Camp. From 1968 to 1975 the camp was used by the Civil Defence.

Frøslev Camp Museum was created in 1969, and in 2001 on the instruction of the Danish Parliament a national memorial was established in Frøslev Camp. With the various exhibitions on the one side and the Frøslev Continuation School on the other side there is a unique meeting of History and the Present in one place.

Das Fröslevlager – eine nationale Gedenkstätte

Das Fröslevlager wurde 1944 errichtet, um weitere Deportationen dänischer Staatsbürger in deutsche Zuchthäuser und KZ-Lager zu vermeiden, und um die Rückführung einiger der bereits Deportierten zu ermöglichen.

Formell gab es keinen Krieg zwischen Dänemark und Deutschland. Dänemark wurde als unabhängige und selbständige Nation betrachtet. Vor diesem Hintergrund gelang es den dänischen Behörden sich mit den Deutschen über die Errichtung des Fröslevlagers zu einigen. Der dänische Staat trug die Bau- und Betriebskosten, aber die Leitung des Lagers lag beim Leiter der deutschen Sicherheitspolizei in Dänemark.

Am 13. August 1944 kamen die ersten 750 Gefangenen aus dem Horserøddlager auf Sjælland zusammen mit der deutschen Kommandantenschaft bestehend aus Personal der deutschen Sicherheits- und Ordnungspolizei.

Wie in den anderen Lagern gaben die Deutschen den Gefangenen im Fröslevlager eine gewisse begrenzte Selbstverwaltung. In jeder Häftlingsbaracke wurde ein Barackenältester ernannt, sowie Vorarbeiter, welche die Mitgefangenen zur Arbeit anhalten sollten usw. Diese Gefangenenelbstverwaltung funktionierte wie ein effektiver Puffer zwischen den Gefangenen und der deutschen Lagerleitung.

In einer sehr wesentlichen Sache konnte sie jedoch nichts ausrichten: Entgegen allen Versprechungen der Deutschen wurden rund 1.600 Fröslev-Gefangene nach Deutschland deportiert, wovon etwa 230 ums Leben kamen. Insgesamt wurden 12.000 Dänen zwischen 1944 und 1945 im Fröslevlager verwahrt.

Unmittelbar nach der deutschen Kapitulation am 5. Mai 1945 wurde das Lager geräumt, um unter dem Namen Faarhuslager neue Gefangene in Verbindung mit der Rechtsabrechnung mit den so genannten Landesverrättern nach dem Krieg entgegenzunehmen.

Im November 1949 übernahm das dänische Heer das Lager als Kaserne unter dem Namen Padborglager. Von 1968 bis 1975 wurde das Padborglager im Zivilschutz angewendet.

Das Museum des Fröslevlagers wurde 1969 eröffnet und 2001 wurde auf Veranlassung des Dänischen Folketings hier eine nationale Gedenkstätte errichtet. Mit den verschiedenen Ausstellungen auf der einen Seite und der Nachschule des Fröslevlagers auf der anderen, gibt es hier eine einmalige Mischung aus Geschichte und Gegenwart.

